

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Metodický pokyn k exkurzím do přírodních destinací KA_2

Registrační číslo projektu	CZ.1.07/1.1.14/02.0029
Název projektu	Zkvalitnění výuky přírodovědných předmětů s důrazem na terénní výuku
Název příjemce podpory	Základní škola Velešín
Pořadové číslo Monitorovací zprávy	3
Jméno tvůrce metodického pokynu	Mgr. Jana Štěpánková
Název pozice	1.1.1.3.1 Metodik exkurzí do přírodních destinací

Metodika exkurzí do přírodních destinací**Úvod**

Tato metodika vznikla v rámci projektu Zkvalitnění výuky přírodovědných předmětů s důrazem na terénní výuku. Hlavním cílem tohoto projektu je zvýšení motivace žáků k učení v přírodovědně zaměřených oborech, podpoření technického myšlení žáků směřující k tvůrčí činnosti a ke zvýšení zájmu žáků o přírodu a životní prostředí. Získání či prohloubení základních principů ochrany přírody.

Metodika slouží k jednotnému vedení pedagogů exkurzí a tvůrců pracovních listů, aby byla zajištěna úspěšná realizace projektu.

Cílem exkurzí je praktická výuka přímo v přírodě, aby tak žáci získali a prohloubili si informace, znalosti a dovednosti přímo při kontaktu s přírodou. Žáci budou mít možnost vidět zajímavé přírodní úkazy, budou vedeni k ochraně přírody. Budou se ji učit znát, budou ji vnímat všemi smysly, poznávat přírodní zákonitosti, budou vedeni k udržování čistoty v přírodě a budou též vedeni k tomu, aby si uvědomili, že člověk může žít na Zemi jen v souladu s přírodou. Jedním z cílů by mělo být také, aby žáci získali kladný vztah k přírodě, aby se naučili vyhledávat pobyt v přírodě a aby v ní uměli odpočívat, ale při tom se naučili správně v přírodě a k přírodě chovat. Exkurze budou směřovány k těmto cílům a výuka v terénu v přírodovědných oblastech bude v souladu s úkoly základního vzdělávání a témata výuky v daných subjektech jsou v souladu se školním vzdělávacím programem.

Pedagogové exkurzí a tvůrci pracovních listů najdou v této metodice charakteristiku jednotlivých přírodních destinací, upozornění na průběh exkurze, zajištěné programy pro jednotlivé ročníky, apod. Pedagogové exkurze zde najdou též návštěvní řady subjektů a

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

plánky subjektů (pokud je daný subjekt poskytuje ke stažení na svých webových stránkách), aby byla zajištěna bezpečnost žáků a bezproblémový průběh exkurze. Dále zde pedagogové exkurzí najdou odkazy na webové stránky daných přírodních destinací, aby získali před vlastní realizací co nejvíce informací o dané destinaci a mohli žáky co nejlépe připravit na realizaci. Tím bude zajištěno maximální využití času při výuce v dané destinaci.

Součástí této metodiky je také **Metodický pokyn o odborných exkurzích**, ve kterém pedagogové exkurze najdou podrobné pokyny k přípravě, organizaci, průběhu a realizaci exkurze. Tento **Metodický pokyn o odborných exkurzích** je platný pro všechny exkurze.

Výstupem budou pracovní listy, s kterými budou žáci pracovat před exkurzí, v průběhu exkurze a po exkurzi.

Pracovní listy

Výstupem exkurzí budou pracovní listy. Součástí této metodiky je **Metodický pokyn k tvorbě pracovních listů a práci s nimi**, ve kterém pedagogové exkurze a tvůrci pracovních listů najdou obecné pokyny platné pro tvorbu všech pracovních listů a pro práci s nimi.

Žáci se před exkurzí seznámí ve třídách teoreticky zejména prostřednictvím pracovních listů s daným subjektem. S tímto pracovním listem pak budou pracovat v průběhu exkurze přímo v daném subjektu, kdy jim budou sloužit i pro lepší orientaci při samotné realizaci exkurze a následně po návratu ve vyučovacích hodinách ve třídě jako zpětná vazba, zopakování a utvrzení učiva. Formy práce budou individuální, skupinové i frontální.

Pracovní listy si budou žáci zakládat a tvořit portfolia, ke kterým se budou v průběhu základního vzdělávání vracet.

Úkoly před exkurzí

Před praktickou výukou v terénu se žáci teoreticky seznámí s danou přírodní destinací, s cílem exkurze, náplní exkurze, úkoly v dané destinaci. Budou též poučeni o návštěvním řádu dané destinace s ohledem na jejich bezpečnost. Prostudují si pracovní list, budou upozorněni, co v které destinaci bude klíčové učivo vzhledem k věku žáků a co ještě mohou v dané destinaci najít, jakou informaci se mohou dozvědět. Pedagog exkurze bude také postupovat dle **Metodického pokynu o odborných exkurzích**.

V rámci mezipředmětových vztahů by měla být žákům připomenuta i zeměpisná lokalita dané destinace. Případně průběh cesty.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci exkurzí budou dle možností využity i přednášky odborných pracovníků v daných destinacích, aby žákům odborně objasnili danou problematiku a tím prohloubili jejich znalosti v přírodovědných oborech a i tím byl zvýšen zájem žáků o přírodovědné obory.

Přehled přírodních destinací

Klíčová aktivita realizace exkurzí do přírodních destinací obsahuje realizaci odborných exkurzí do následujících přírodních destinací:

1. **Koruny stromů Lipno**
2. **Koněpruské jeskyně**
3. **NS Terčino údolí**
4. **Boubínský prales**
5. **Moravský kras**
6. **NS Povýdří**

Žáci navštíví v rámci exkurzí tyto přírodní destinace a budou poznávat, třídit, zařazovat živé i neživé přírodniny přímo v jednotlivých destinacích, budou sledovat přírodní jevy, procesy a souvislosti, seznámí se i s historií těchto subjektů. Poznají různé formy přírody – lesy, louky, pole, vodstvo, živočichy, nerosty, přímo v terénu budou poznávat přírodu učit se v ní pohybovat se zřetelem na důležitost ochrany přírodního a životního prostředí.

1. Koruny stromů Lipno

Při exkurzi do této přírodní destinace žáci absolvují pěší výlet po stezce, která je začleněna do krajiny v okolí Lipenského jezera jako doplnění Active Parku Lipno a je jediná v České Republice. Stezka je 675 metrů dlouhá a dosahuje výšky až 24 metrů. Součástí zážitku je i vyhlídková věž o výšce 40 metrů (1).

V průběhu této aktivity povede pedagog exkurze výuku, při které bude kladen důraz na seznámení s faunou a flórou Šumavy. Poznají, jaké druhy stromů rostou v oblasti Lipenska, jací živočichové žijí v této oblasti a rekreační možnosti této oblasti. Zároveň žáci budou pozorovat stromy od kmene až po vrcholky, drobné živočichy a ptactvo, současně spatří zajímavé a krásné výhledy na lipenské jezero a do dalekého okolí. Seznámí se s vodním dílem Lipno – historií, rozlohou, objemem vody, účelem této stavby.

Při výuce budou využívány výukové panely - didaktické tabule na naučné stezce – kde najdou žáci informace o vývoji stromu od semínka, o hospodaření v lese, funkci lesa a

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

jeho ochraně, změny v přírodě vzhledem k ročním obdobím. Při této výuce budou žáci vedeni k ochraně přírody. Zároveň bude připomenuta zeměpisná lokalita dané destinace.

Jako přidanou hodnotu této exkurze mohou žáci absolvovat 11 adrenalinových zastávek, které jsou podél bezbariérové stezky.

Pedagogové exkurze najdou podrobné informace o Stezce v korunách stromů Lipno na webových stránkách této destinace.¹

Před exkurzí budou žáci seznámeni s provozním řádem, který je uveden v příloze 1 této metodiky a následně pak seznámí s tímto řádem i žáky.

Na exkurze, které jsou určeny žákům 1. - 5. ročníků a 7. ročníku, budou vypracovány 4 druhy pracovních listů.

2. Koněpruské jeskyně

Koněpruské jeskyně leží v chráněné krajinné oblasti Český kras v okrese Beroun. Tyto jeskyně patří spolu s Moravským krasem do komplexu Českého krasu.

Žáci se v průběhu této exkurze budou pohybovat asi 60 minut v podzemí a po trase dlouhé 620 metrů ujdou 533 schodů. Prohlídka a výuka v terénu bude probíhat pod odborným vedením průvodce (viz. (2)).

Pedagog exkurze se blíže seznámí s touto přírodní destinací na webových stránkách Českého krasu.²

Při této výuce se žáci seznámí s pojmy jeskyně jako podzemní dutiny, s původem jejich vzniku, propustné horniny – vápenec, dolomit, vliv vody na vznik jeskyní a krasových komplexů. Budou jim vysvětleny přímo v terénu pojmy kras, propast, koroze, jeskynní dóm, komín, krápníky a jejich druhy, původ vzniku. Současně mohou obdivovat krásu a zvláštnosti těchto přírodních útvarů. Výuka bude probíhat na 8 zastávkách.

Seznam zastávek:

1. Spallanzaniho jeskyně
2. Sín U Varhan
3. Marešova sín
4. Letošníková propast a Stará chodba

¹ Web Stezky v korunách stromů – <http://www.stezkakorunamistromu.cz/>

² Web Koněpruských jeskyní – <http://www.caves.cz/cz/jeskyne/koneprurske-jeskyne/>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5. Proškův dóm
6. Pustý dóm
7. Jeskyně Jaroslava Petrboka
8. Svrchní patro – Mincovna

V další části exkurze se seznámí žáci s okolím jeskyní – budou putovat po Naučné stezce Zlatý kůň. Na této stezce se žáci seznámí prostřednictvím informačních panelů a pod vedením pedagoga exkurze s přírodními památkami návrším Zlatého koně, na jehož vrcholu je výhled do širokého okolí této chráněné krajinné oblasti.

Dále navštíví staré opuštěné vápencové lomy Císařský, Houbův, kde budou upozorněni na množství zkamenělin prvohorních živočichů, uvidí otvor, kterým byly tyto jeskyně v roce 1950 objeveny. Žáci zde uvidí, jak příroda po ukončení těžby vápence v roce 1929 se s tímto zásahem člověka vyrovnává.

Žáci budou upozorněni na vhodnost teplejšího oblečení a vhodnou obuv, protože trasa je poměrně fyzicky náročná a průměrná teplota v jeskyních je 10,6 °C. Pohyb po okolí jeskyní bude uzpůsoben aktuálním nárokům počasí, dle toho bude i uzpůsobena trasa.

V příloze 2 této metodiky je uveden návštěvní řád.

Na exkurze, které jsou určeny žákům 3. - 5. ročníků, bude vypracován 1 druh pracovních listů.

3. NS Terčino údolí

Okružní naučná stezka Terčino údolí, kterou žáci při výuce absolvují, začíná u vstupní brány, která se nachází u silnice z Nových Hradů směrem do Horní Stropnice. Stezka opět u této brány končí. Tato stezka je dlouhá asi 7 km. Slouží především k rekreačním účelům. Je volně přístupná po celý rok.

V tomto krajinném parku budou žáci pozorovat údolí řeky Stropnice, cizokrajné stromy a keře, 500 let starý památný dub, flóru a faunu, krajinářské prvky, umělý vodopád, k němuž vede náhon z říčky Stropnice. Kromě krajinářských prvků budou postupně míjet empírový lázeňský dům (tzv. Lázněčky), zříceninu Modrého domu (zničen povodní), Švýcarský dům, hamerský mlýn, tvrz Cukensštejn.

Žáci najdou informace o této národní přírodní památce na dvanácti informačních panelech, které stezku lemují. Prostřednictvím těchto panelů a pod vedením pedagoga exkurze se seznámí s historií parku a se všemi zajímavostmi, které zde najdou.

Sled dvanácti informačních panelů:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. Úvod
2. Hamr
3. Lázněčky
4. Modrý dům
5. Vodopád
6. Lesy
7. Průhledy
8. Tvrz Cuknštejn
9. Romantické stavby
10. Louky
11. Dřeviny a byliny
12. Švýcarský dům.

Pedagog exkurze se před výukou seznámí s touto přírodní destinací prostřednictvím Otevřené encyklopedie WIKIPEDIE – *Terčino údolí*, (3).

V příloze 3 je mapka trasy naučné stezky Terčino údolí.

Žáci musí být před exkurzí důrazně upozorněni, že se budou pohybovat v chráněném území. Nesmí poškozovat a znečišťovat přírodu, ničit květenu, zvířenu, lesní porosty.

Na exkurze, které jsou určeny žákům 1. - 5. ročníků a 7. ročníku, budou vypracovány 4 druhy pracovních listů.

4. Boubínský prales

Žáci navštíví Boubínský prales, který je národní přírodní rezervací v chráněné krajinné oblasti Šumava. Jejich putování touto oblastí povede po Naučné stezce Boubínský prales. Tato stezka nevede přímo vnitřkem pralesa, ale po obvodu oplocené vnitřní části tohoto chráněného území, kam není vstup turistům vzhledem k ochraně přírody umožněn.

Na této stezce se prostřednictvím celodřevěných panelů a pod vedením pedagoga exkurze žáci seznámí s pojmem Boubínský prales, s jeho historií, dozví se o jeho vzniku, vývoji rezervace, o místní flóře a fauně, o Boubínském jezírku.

Zastávky Naučné stezky:

1. zastávka: U jezírka
2. zastávka: Chůdové kořeny
3. zastávka: Král smrků
4. zastávka: Lovecký chodník
5. zastávka: Lukenská cesta

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6. zastávka: Jedle
7. zastávka: Zvířena
8. zastávka: Rostlinstvo
9. zastávka: Ochrana lesa

Pedagog exkurze se před výukou v terénu seznámí s danou destinací na webových stránkách Boubínského pralesa.³ Tam lze také nalézt orientační mapu.

Žáci musí být před exkurzí důrazně upozorněni, že se budou pohybovat v chráněném území. Nesmí poškozovat a znečišťovat přírodu, ničit květenu, zvířenu, lesní porosty.

Na exkurze, které jsou určeny žákům 6. a 7. ročníků, bude vypracován 1 druh pracovních listů.

5. Moravský kras

Chráněná krajinná oblast (od roku 1956) Moravský kras má rozlohu přibližně 94 km². Žáci zde navštíví jednu z nejvýznamnějších krasových oblastí ve střední Evropě. Z 1100 jeskyní je pět přístupných veřejnosti. V rámci této exkurze žáci navštíví Punkevní jeskyně.

Pedagog exkurze zakoupí zarezervované vstupenky v ústřední informační službě Skalní mlýn, kde bude parkovat i autobus. Odtud pojedou žáci silničním vláčkem k Punkevní jeskyni. Čas vyzvednutí vstupenek a čas začátku prohlídky musí být dodržen. Jinak žáci nebudou moci tuto exkurzi v daném dni absolvovat. Tato přírodní destinace je návštěvníky velice vyhledávaná a musí být objednána s několika měsíčním předstihem.

Nejprve půjdou žáci od Předního domu sifonovitou chodbou do Hlinitých síní, Stalagmitovou chodbou přes Zadní dům se dostanou na dno propasti Macocha, uvidí Horní a Dolní jezírko, pak absolvují plavbu na podzemní ponorné říčce Punkvě Macocha. Uvidí zde krasové jevy - jeskyně, krápníky – jejich druhy, propasti, závrtý, faunu a flóru – budou pozorovat živou a neživou přírodu. Zde žáky při výuce odborně povede průvodce. Seznámí je přímo v terénu s pojmy kras, jeskyně, krápníky a jejich druhy, vliv vody na vznik jeskyní, jeskynní dómy, komíny, s historií jeskyní. Doba prohlídky je 60 min a délka prohlídkové trasy je 1250 m.

Teplota vzduchu v jeskyních je 7 - 8°C, je nutno žáky upozornit na vhodné oblečení a vzhledem k náročnému terénu na vhodnou obuv.

³ Web přírodní rezervace Boubínský prales – <http://www.boubinsky-prales.cz/>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V druhé části exkurze budou žáci pokračovat pod vedením pedagoga exkurze. Z vyhlídkového můstku pak uvidí propast Macochu (138 m dlouhá 76 m široká).

Pedagog exkurze se seznámí s podrobnými informacemi o Moravském krasu na webových stránkách této přírodní destinace.⁴

Žáci musí být před exkurzí důrazně upozorněni, že se budou pohybovat v chráněném území. Nesmí poškozovat a znečišťovat přírodu, poškozovat povrchové i podzemní krasové jevy, ničit květenu, zvířenu, lesní porosty, vstupovat do nepřístupných jeskyní a smí používat jen značené cesty.

V příloze 4 je uveden návštěvní řád této destinace.

Na exkurze, které jsou určeny žákům 7. a 9. ročníků, bude vypracován 1 druh pracovních listů.

6. NS Povydří

Naučná stezka Povydří je součástí chráněné krajinné oblasti Šumava, je dlouhá 7 km. Začíná v osadě Čenkova Pila a končí v osadě Antýgl. Svůj název dostala od řeky Vydry, která vzniká soutokem potoků nedaleko osady Modrava. Po 20 km na soutoku této řeky s Křemelnou pak vzniká řeka Otava.

Žáci půjdou hlubokým lesnatým údolím po pravém břehu říčky Vydry, jejíž voda má temně rezavou barvu, protože potoky z kterých vzniká, vytékají z rašelinišť. Řeka je zpočátku klidná, mírná s množstvím kamenů, ale postupně získává na spádu a síle a v říčním korytě žáci uvidí obří žulové balvany, přeje a malé vodopády, kamenná moře. Výuka v terénu bude probíhat pod vedením pedagoga exkurze za pomoci výukových informačních panelů. Takovýchto zastávek bude celkem 7.

Přehled zastávek s informačními panely:

1. zastávka: Povydří, Čenkova Pila
2. zastávka: Síla vody
3. zastávka: Řeka a lidé
4. zastávka: Kamenná moře
5. zastávka: Obří hrnce
6. zastávka: Viklany
7. zastávka: Povydří, Antýgl

⁴ Web chráněné krajinné oblasti Moravský kras – <http://www.moravskykras.net/index.html>

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Žáci musí být před exkurzí důrazně upozorněni, že se budou pohybovat v chráněném území. Nesmí poškozovat a znečišťovat přírodu, ničit květenu, zvířenu, lesní porosty.

Na exkurze, které jsou určeny žákům 9. ročníku, bude vypracován 1 druh pracovních listů.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Citované zdroje

1. **STEZKA KORUNAMI STROMŮ s.r.o.** Zážitek - Stezka korunami stromů Lipno. *Stezka v korunách stromů Lipno*. [Online] 2014. [Citace: 14. dubna 2014.] <http://www.stezkakorunamistromu.cz/zazitek/>.
2. **Správa jeskyní ČR.** Koněpruské jeskyně. *Správa jeskyní České republiky*. [Online] 2014. [Citace: 14. dubna 2014.] <http://www.caves.cz/cz/jeskyne/konepurske-jeskyne>.
3. Terčino údolí. *Wikipedie*. [Online] 25. prosince 2013. [Citace: 15. dubna 2014.] http://cs.wikipedia.org/wiki/Terčino_údolí.

Seznam příloh

Příloha 1 – Stezka korunami stromů – Provozní řád

Příloha 2 – Koněpruské jeskyně - Návštěvní řád

Příloha 3 – Naučná stezka Terčino údolí – Mapka

Příloha 4 – Punkevní jeskyně – Návštěvní řád

Příloha 1 – Stezky korunami stromů – Provozní řád

Převzato z:

STEZKA KORUNAMI STROMŮ s.r.o. Provozní řád. *Stezka v korunách stromů Lipno*. [Online] 2014. [Citace: 14. dubna 2014.] http://www.stezkakorunamistromu.cz/files/stezka-korunami-stromu-lipno/uploads/files/pdf/2014/cz/provozni_rad_2014.pdf.

Příloha 2 – Koněpruské jeskyně - Návštěvní řád

Jeskyně jsou součástí území zvláště chráněného dle zákona ČNR č.114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, proto jsou návštěvníci povinni respektovat jak v podzemí, tak i na povrchu všechny jeho ochranné podmínky, nepoškozovat přírodní jevy (skalní útvary, dřeviny, rostliny) a pohybovat se pouze po veřejně přístupných komunikacích. Porušení podmínek ochrany přírody či poškození zvláště chráněných částí přírody fyzickými osobami podléhá sankci až 50. 000,- Kč.

Organizování vstupů do jeskyně

- motoristé včetně řidičů autobusů jsou povinni parkovat pouze na vyhrazených místech
- nejnižší počet návštěvníků ve skupině 10 osob (mimo individuální prohlídku), nejvyšší 45 osob
- návštěvníci se po zakoupení vstupenky shromáždí ve stanovenou dobu na seřadišti před sestupem ke vchodu do jeskyně
- zakoupení individuální prohlídky (max. pro 4 osoby) nezakládá nárok na přednostní prohlídku, nýbrž pouze na prohlídku mimo řádné vstupy skupin
- vstup do jeskyně organizuje průvodce dle pokynů nadřízeného
- prohlídka trvá přibližně 60 minut
- teplota v jeskyních se pohybuje kolem 10° C, doporučuje se proto teplejší oblečení

Prohlídka jeskyní

- vstup do jeskyně bez doprovodu průvodce je přísně zakázán
- hromadné výpravy by během prohlídky měly být doprovázeny svými vedoucími
- nemá-li provoz jeskyně k dispozici pro zahraniční skupinu průvodce se znalostí požadovaného jazyka, vedoucí skupiny je povinen svou skupinu poučit o chování a povinnostech návštěvníků vyplývajících z návštěvního řádu
- po dobu prohlídky jsou návštěvníci povinni řídit se pokyny průvodce, dbát jeho upozornění a nerušit jeho výklad
- na celé prohlídkové trase, zvláště na schodištích je nutné přidržovat se zábradlí a v prostorách se zúženým nebo sníženým profilem je nutno dbát zvýšené opatrnosti.
- při jakékoliv nepředvídané události (např. výpadek el. energie) musí návštěvníci zůstat na místě, zachovat klid a řídit se pokyny průvodce
- jakékoliv poranění či nevolnost během prohlídky je návštěvník povinen neprodleně ohlásit průvodci, který zajistí odpovídající ošetření

V jeskyni je zakázáno

- dotýkat se, lámat či jiným způsobem poškozovat krápníkovou a sintrovou výzdobu a stěny jeskyně
- vstupovat mimo chodníky prohlídkové trasy a vzdalovat se od skupiny vedené průvodcem
- nosit do jeskyně objemná zavazadla, sportovní náčiní, turistické hole, deštníky apod.
- kouřit, jíst a pít

- odhazovat odpadky nebo jiným způsobem znečišťovat jeskynní prostory
- vodit či vnášet do jeskyně psy či jiná zvířata a rušit netopýry či vrápence
- fotografovat či filmovat bez zaplacení poplatku
- dotýkat se elektrického či jiného zařízení

Vstup do jeskyně

- je zakázán osobám podnapilým
- je zakázán dětem do věku 10-ti let bez doprovodu dospělé osoby
- vzhledem k náročnosti trasy se nedoporučuje vstup dětem mladším 3 let

Závěrečná ustanovení:

- při nedodržení podmínek tohoto „Návštěvního řádu“ může být prohlídka jeskyně předčasně ukončena a to bez náhrady vstupného
- při závažném porušení „Návštěvního řádu“ (zejména při poškození krápníkové výzdoby) bude proti pachateli zahájeno přestupkové řízení nebo trestní stíhání
- přání, pochvaly, připomínky nebo stížnosti mohou návštěvníci uplatnit písemně v „Knize přání a stížností“, která na požádání bude v pokladně předložena.

Převzato z:

Správa jeskyní ČR. Koněpruské jeskyně - Návštěvní řád. *Správa jeskyní české republiky.* [Online] 2014. [Citace: 15. dubna 2014.] <http://www.caves.cz/cz/jeskyne/konepurske-jeskyne/provoz/navstevni-rad/>.

Příloha 3 – Naučná stezka Terčino údolí - Mapka

Převzato z:

KIC Nové Hradý. Naučná stezka Terčino údolí. *Kulturní a informační centrum Nové Hradý.*
[Online] 2010. [Citace: 16. dubna 2014.]

[http://www.kicnovehradý.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=59:nauna-stezka-terino-udoli&catid=8&Itemid=5.](http://www.kicnovehradý.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=59:nauna-stezka-terino-udoli&catid=8&Itemid=5)

Příloha 4 – Punkevní jeskyně – Návštěvní řád

ORGANIZOVÁNÍ VSTUPŮ DO JESKYNĚ

- Prohlídka jeskyně trvá přibližně 60 minut;
- nejvyšší počet v jedné skupině je 54 dospělých osob nebo 70 dětí;
- písemně nebo telefonicky předem objednané skupiny mají při vstupu do jeskyně přednost před ostatními turisty;
- neohlásí-li se objednaná výprava 40 minut před vstupem u pokladny, ztrácí právo na přednostní prohlídku jeskyně;
- návštěvníci se po zakoupení vstupenek shromáždí ve stanovenou dobu před vchodem do jeskyně;
- vstup do jeskyně organizuje průvodce podle pokynů vedoucího nebo dispečera provozu;
- vyžadují-li to bezpečnostní nebo jiné vážné důvody, mohou být jeskyně zcela nebo částečně uzavřeny.

Návštěvníkům na invalidním vozíku

- Je přístupná suchá část Punkevních jeskyní Tunelovou chodbou na dno propasti Macochy a zpět (celkem 930 m);
- trasa nesplňuje přísné parametry bezbariérového přístupu (spád až 16%), proto je podmínkou zdravotnější doprovod a předchozí rezervace vstupu;
- parkování vozidel vozičkářů je povoleno přímo v areálu Punkevních jeskyní (příjezd přes Skalní mlýn);

Upozornění: v areálu Punkevních jeskyní nejsou toalety pro invalidy (areál je před generální přestavbou), nejbližší jsou na veřejném WC u hotelu Skalní mlýn nebo u nedaleké Kateřinské jeskyně.

PROHLÍDKA JESKYNÍ

- Vstupovat do jeskyně se zvířaty je bez výjimky zakázáno;
- po dobu prohlídky jeskyně jsou návštěvníci povinni řídit se pokyny průvodce a převozníka a nerušit jejich výklad;
- na celé prohlídkové trase, zvláště na schodištích a v prostorách se zúženým nebo sníženým profilem je nutno dbát zvýšené opatrnosti, přidržovat se zábradlí a sledovat upozornění průvodce. Na vodní plavbě je zakázáno dávat ruce přes okraj lodě;
- při jakékoliv nepředvídané události (například výpadek elektrického proudu) musí návštěvníci zůstat na místě, zachovat klid a řídit se pokyny průvodce;
- jakékoliv poranění či nevolnost během prohlídky je návštěvník povinen neprodleně hlásit průvodci, který zajistí odpovídající ošetření;
- návštěvníci, kteří mají zaplacenou povolení k fotografování nebo filmování, se nesmí vzdalovat od skupiny, zdržovat prohlídku a omezovat ostatní návštěvníky.
Fotografování na vodní plavbě je zakázáno;
- s ohledem na chlad, vysokou vzdušnou vlhkost a náročnost prohlídkové trasy se nedoporučuje vstup dětem do 3 let a vážně nemocným osobám;
- teplota v jeskyních se pohybuje kolem 8° C - doporučuje se teplejší oblečení.

Vstup do jeskyně je zakázán

- Bez doprovodu průvodce;
- osobám podnapilým;
- dětem do 10 let bez doprovodu dospělé osoby.

OCHRANA PŘÍRODY A ZAŘÍZENÍ JESKYNĚ

V jeskyni je zakázáno:

- Dotýkat se, lámat či jiným způsobem poškozovat krápníkovou a sintrovou výzdobu a stěny jeskyně;
- vzdalovat se od skupiny vedené průvodcem a vstupovat do prostor mimo chodník prohlídkové trasy;
- odhazovat odpadky nebo jiným způsobem znečišťovat jeskynní prostory;
- nosit do jeskyně objemná zavazadla, sportovní náčiní, turistické hole, deštníky, stativy apod.;
- fotografovat a filmovat bez zakoupení povolení pro fotografování a filmování;
- kouřit, pít, jíst;
- dotýkat se elektrického a jiného technického zařízení;
- rušit netopýry.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

- Při nedodržení tohoto řádu může být prohlídka jeskyně předčasně ukončena bez náhrady vstupného;
- při závažném porušení řádu (zejména při poškození krápníkové výzdoby) bude proti pachateli zahájeno přestupkové řízení nebo trestní stíhání;
- přání, pochvaly, připomínky, stížnosti mohou návštěvníci uplatnit písemně v Knize přání a stížností, která bude na požádání předložena v pokladně objektu.

Jeskyně jsou součástí zvláště chráněného území podle zákona ČNR Č. 114 / 92, o ochraně přírody a krajiny. Proto jsou návštěvníci povinni respektovat na povrchu i v podzemí všechny jeho ochranné podmínky, nepoškozovat přírodní jevy (skalní útvary, dřeviny, rostliny aj.) a pohybovat se jenom po veřejně přístupných komunikacích. Porušení ochrany či poškození zvláště chráněných částí přírody podléhá sankci do výše 50 000,- Kč.

RNDr. Jaroslav Hromas
ředitel SJ ČR
závodní

Jiří Hebelka
vedoucí SJMK

Hynek Pavelka
vedoucí PJ

Dne 1. 4. 2014

Převzato z:

Správa jeskyní ČR. Punkevní jeskyně - Návštěvní řád. *Správa jeskyní České republiky.*

[Online] 1. dubna 2014. [Citace: 17. dubna 2014.] <http://www.caves.cz/cz/jeskyne/punkevni-jeskyne/provoz/navstevni-rad/>.